

NEPRAVIDELNÝ SHAW

(Kapitán Brassbound. Hra pro puritány o třech dějstvích. Anglicky napsal Bernard Shaw, přeložil K. Mušek. Režisér G. Hart, vypravil J. Wenig. Městské divadlo na Král. Vinohradech dne 20. března 1924)

Vysloví-li kdo Shawovo jméno, neopomine říci, že jest tento autor: 1. socialista a 2. zásadní neromantik. Kapitán Brassbound dokazuje, že tomu tak vždy není. — Anglický soudce a pirát řeší starou při, jsou velmi tvrdí a mužní, avšak nikdo z obou nemůže odporovati mateřské cestovatelce Waynfletové, ba paní je tak přemilá, že jí neodolá ani šejk, ani kapitán křižníku, ani mužstvo divoké, ani mužstvo ukázněné. Toto vítězné ženství jest romantické, snadnost, s níž poráží kdekoho, jest romantická. Když jde o krk, tato paní spravuje starý kabát, zdá se mi, že to je romantika a triviální filantropie. Důležitost této dámy, ba sama její přítomnost je romantická. Ovšem Shaw zkarikoval tuto vlastnost a herečka se přičinila o to, že mnohým divákům byl méně nesnesitelný soudce Howard než Cicely. Pokud běží o socialistický názor, nevěří zajisté ani Shaw, ani jiný socialista, že spanilomyšlný způsob Waynfletové mohl by ohroziti starý společenský řád.

Kapitán Brassbound jest hrou dokonale jevištní ve starém smyslu, její dějová fakta udávají se zajímavě a v rychlém sledu. Shaw jest odvážný dramatik, ale v jeho odvaze je zároveň něco posměšného, zdá se, že volí bizarní situace a krajnosti nikde nevidané často jen proto, aby si tropil žert. (Muž s revolverem octne se v sudatoriu, jinde aviatik spadne s nebe a má býti koupen pro manželství, opět jinde Shaw div nepředvede zubolékařské operace a v přítomné hře milostná cestovatelka řadí mezi lotry.) Shaw rozhodl se pro vtip a neobvyklost tak zcela, že někdy platívá odvaze vtipkovati vlastní škodou.

Nad provedením Kapitána vznášela se Shawova pravda jako oblak, vše, co básník praví, vzlétlo k nízkému nebi vinohradské scény a dole v úporné vádě a hemžení herců vznikaly nesouhlasné výjevy. Herci se činili na svou pěst, razili

cestu vlastní půvabností, vždy překvapující a neurčenou. Byl to zápas ve volném stylu. Tentam byl režisér i básník. Několik Shawových situací ve stálém vznikání a zmaru přešlo jeviště krokem nenapodobitelným; z hlediska divadelní vynalézatvosti znamená toto provedení důslednou nepravidelnost. Jest přece jisto, že jevištní pravda není to, co se herci přihodí, nýbrž to, co bylo učiněno v prostoru a čase scény (obě tyto velikosti jsou vypočteny). Náhoda není než chyba a úraz. Bohužel, ve čtvrtek mimo zmatek a tuto náhodu byli jen pánové Veverka a Kovařík.

Výprava Wenigova byla nezajímavá a sladká, pouhé obrázky, z nichž v jednom (hradby) bylo trochu úmyslné deformace. — Překladatelský způsob Muškův je znám.